

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาดำเนินงานและกลยุทธ์ด้านการผลิต ด้านการตลาดของกลุ่มหัตถกรรมใบ
ยางพาราบ้านหุแระ ตามกรอบแนวคิดการวิจัยมีประเด็นในการศึกษาคือ พัฒนาการจัดตั้งและลักษณะ
การบริหารจัดการกลุ่ม ฯ การดำเนินงานด้านการผลิตและด้านการตลาด รวมทั้งปัญหาและข้อจำกัด
โดยนำข้อมูลมาสังเคราะห์ และเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์พัฒนาให้กลุ่ม ฯ มีศักยภาพพร้อมจะเข้าสู่
วิสาหกิจชุมชนระดับที่ 3 ระดับก้าวหน้า ซึ่งดำเนินการศึกษาตามสภาพความเป็นจริงโดยบูรณาการ
การวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมี
วิธีการศึกษาและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาใช้ประกอบการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการศึกษาจากการรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม
เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้างโดยใช้วิธีการ
สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และใช้แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างเป็นแนวทางในการ
สัมภาษณ์ด้วย รวมทั้งการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาจากการสำรวจและค้นคว้ารวบรวม
เอกสารจากแหล่งต่างๆเพื่อประกอบการยืนยันข้อมูล และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. พื้นที่ทำการศึกษา

กลุ่มหัตถกรรมดอกไม้ใบยางพาราบ้านหุแระ หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งตำเสา อำเภอหาดใหญ่
จังหวัดสงขลา

3. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.1 ผู้นำ 3 คน และสมาชิกของกลุ่มหัตถกรรมดอกไม้ใบยางพาราบ้านหูแร่ หมู่ที่ 3 ตำบลทุ่งคำเสา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวนสมาชิกที่มีทั้งหมด 52 คน (ข้อมูลจากการสำรวจเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2551)

3.2 ผู้ซื้อดอกไม้ใบยางพารา กลุ่มตัวอย่างดำเนินการโดย การสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) หรือ การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กับผู้มาเที่ยวชมงานแสดงสินค้าซึ่งจัดในบริเวณอำเภอหาดใหญ่(ระหว่างวันที่ 26-30 มีนาคม 2551) จำนวน 41 คน

3.3 เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติของภาครัฐ 7 คน และภาคเอกชน 1 คน รวมทั้งหมด 8 คน สำหรับเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติของภาครัฐ 7 คน ได้แก่ สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งคำเสา สำนักงานเกษตรอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหาดใหญ่ สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์การเกษตรจังหวัดสงขลา ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 11 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสงขลา และศูนย์ส่งเสริมการส่งออกในภูมิภาค (หาดใหญ่) ส่วนเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน 1 คน ได้แก่ ประธานฝ่าย OTOP และส่งเสริมหัตถกรรมไทย หอการค้าจังหวัดสงขลา

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามี 3 แบบ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง และแบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง

ตาราง 1 สรุปลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน (คน)	เครื่องมือ	ข้อมูลที่ได้รับ
1. ผู้นำกลุ่มฯ	3	แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง	- ข้อมูลพัฒนาการจัดตั้งและ ลักษณะการบริหารจัดการ กลุ่มฯ การดำเนินงานด้าน การผลิตด้านการตลาด ปัญหา และข้อจำกัด
2. สมาชิกกลุ่มฯ	52	แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง	- ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของ สมาชิก การดำเนินงานการ ผลิตและการตลาดของกลุ่ม
3. ผู้ซื้อ	41	แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง	- ข้อมูลพื้นฐานของผู้ซื้อ ข้อมูลความต้องการซื้อ ปัญหาและข้อเสนอแนะ
4. เจ้าหน้าที่	8	แบบสัมภาษณ์ไม่มีโครงสร้าง	- ข้อมูลนโยบายและแนว ทางการส่งเสริมสนับสนุน ของภาครัฐ ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

5. การเข้าพื้นที่และการเก็บข้อมูล

5.1 การเข้าพื้นที่

ในการศึกษาเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มหัตถกรรมใบยางพาราบ้านหุแระ ซึ่งได้มีการรวมกลุ่มกันมาเป็นเวลานานถึง 30 ปี สมาชิกของกลุ่มฯ มีความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นญาติ มีบ้านพักอาศัยใกล้เคียงกัน และใช้ภาษาท้องถิ่นในชีวิตประจำวันอีกด้วย ผู้วิจัยจึงต้องอาศัยผู้ช่วยวิจัยที่มีมนุษยสัมพันธ์และสามารถใช้ภาษาท้องถิ่นได้อย่างดี นำไปในพื้นที่เพื่อแนะนำและสร้างความคุ้นเคยกับสมาชิกของกลุ่มฯ นอกจากนี้มีผู้ช่วยวิจัยแล้ว ยังมีประธานกลุ่มฯ ซึ่งได้เคยร่วมงานกับผู้วิจัย (เมื่อปี พ.ศ.2549 โดยร่วมเดินทางไปขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ณ

ประเทศสิงคโปร์) เป็นผู้อำนวยความสะดวกและช่วยแนะนำให้สมาชิกกลุ่มฯ รู้สึกเป็นกันเองกับ
ผู้วิจัยได้อย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งจะให้สัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นต่าง ๆ

5.2 การเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลในพื้นที่ ผู้วิจัยจะดำเนินการสำรวจสภาพทางกายภาพบริเวณบ้านหู
แร่หมู่ที่ 3 ซึ่งเป็นที่ตั้งของที่ทำการกลุ่มฯ และเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.2.1 จัดทำแผนการเก็บข้อมูล กำหนดวัน เวลา สถานที่ โดยผู้วิจัยประสานกับ
ประธานกลุ่มหัตถกรรมใบยางพาราบ้านหูแร่ เพื่อเข้าพื้นที่ในวัน เวลา และที่การของกลุ่มฯ ตาม
กำหนดนัดประชุมสมาชิกกลุ่มฯ ประจำเดือน

5.2.2 เตรียมเครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ถูกสัมภาษณ์

5.2.3 เตรียมอุปกรณ์ ได้แก่ กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง สมุด ดินสอ และ
ปากกา

5.2.4 ทหารือแผนปฏิบัติและแนวทางการสัมภาษณ์กับผู้ช่วยผู้วิจัยที่มี
ความสามารถใช้ภาษาท้องถิ่นได้

5.2.5 แนะนำตัวพร้อมแจ้งความมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์
เข้าใจ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการให้ข้อมูล พุดคุยสร้างความเป็นมิตรกัน
พอประมาณก่อนเริ่มสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ร่วมกับการสังเกตทั่วไปถึงพฤติกรรมหรือ
ปรากฏการณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์

5.2.6 การบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้เครื่องบันทึกเสียง บันทึกข้อมูลจากการ
สัมภาษณ์ และจดพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ไว้ในสมุดบันทึก และให้ผู้ช่วย
วิจัยถ่ายภาพไว้ด้วย

สำหรับผู้ซื้อ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าเก็บข้อมูลจากผู้ซื้อที่เข้ามาเที่ยวชม
งานแสดงสินค้าซึ่งจัดในบริเวณอำเภอหาดใหญ่ ระหว่างวันที่ 26-30 มีนาคม 2551 โดยใช้แบบ
สัมภาษณ์มีโครงสร้าง ร่วมกับการสังเกตทั่วไปถึงพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์

ส่วนการเข้าไปในพื้นที่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ผู้วิจัยจะขออนุญาต
ผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานนั้นๆ ให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติโดยใช้แบบสัมภาษณ์ไม่
มีโครงสร้างร่วมกับการสังเกตทั่วไปถึงพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในระหว่างการเก็บข้อมูล (ภาคสนาม) ที่ได้จากการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง จะดำเนินการบันทึกเสียงไว้ จะได้นำมาฟังเสียงที่บันทึก และรวบรวมข้อมูลพิมพ์ไว้ เมื่อการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว และรวบรวมข้อมูลจากการศึกษา ค้นคว้าเอกสาร ผู้วิจัยจะนำข้อมูลมาอธิบายรายละเอียดปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มหัตถกรรมใบยางพาราบ้านหูแร่ เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดตั้งจะลำดับความเป็นมาแบ่งระยะเวลาออกเป็น 4 ช่วง คือ ก่อนปี พ.ศ. 2520 ช่วงปี พ.ศ. 2520 ถึง พ.ศ. 2530 ช่วงปี พ.ศ. 2530 ถึง พ.ศ. 2540 และช่วงปี พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2550 และอธิบายสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันจากข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสมาชิกกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม การดำเนินงานด้านการผลิตและด้านการตลาด รวมทั้งปัญหาและข้อจำกัด

6.1 ตรวจสอบความถูกต้อง ด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ในกรณีไม่ปักใจเชื่อข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลรายแรก ผู้วิจัยจะต้องแสวงหาผู้ให้ข้อมูลในประเด็นนั้นๆ จากผู้ให้ข้อมูลรายที่สอง รายที่สาม ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการโดยใช้คำถามในประเด็นเดียวกันนั้นกับทั้ง ผู้นำกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ภาครัฐผู้ดูแลรับผิดชอบกลุ่มฯ หรืออาจจะทอเวลาสร้างความสนิทสนมกับสมาชิกกลุ่มฯ หรือเข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับสมาชิกกลุ่มฯ (หัดทำดอกไม้ใบยางพาราพร้อมๆ กับสมาชิกในวันประชุมประจำเดือน)

6.2 นำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ หากพบว่า ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไม่ครบ และได้ไม่ถึงร้อยละ 85 – 90 ขึ้นไป ผู้วิจัยจะต้องสัมภาษณ์เพิ่มเติมจนครบตามที่กำหนดไว้

6.3 นำข้อมูลจาก ข้อ 6.1 และ ข้อ 6.2 มาวิเคราะห์ตามขอบเขตด้านเนื้อหาโดยบันทึกข้อมูลในเครื่องคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.4 เสนอรายงานผลการศึกษา โดยนำเสนอข้อมูลเชิงจำนวนและนำเสนอข้อมูลเชิงข้อความพรรณนา